

4

प्रहेलिका:

मम कण्ठः नीलः।
वर्षाकाले अहं नृत्यामि।
मम पुच्छम् अतीव सुन्दरम्।
अहं कः ?

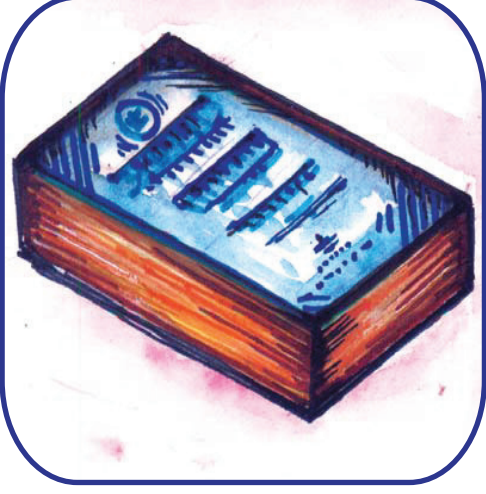
अहं हिमालये वसामि।
अहं गङ्गां धारयामि।
मम नेत्रत्रयम् अस्ति।
अहं कः ?

अहं छायां ददामि।
अहं फलं ददामि।
अहं पुष्पम् अपि ददामि।
अहं कः ?

मम उत्तरे हिमालयः।
मम दक्षिणे सागरः।
मम ध्वजः त्रिवर्णः।
अहं का ?

અહં પુસ્તકાલયે વસામિ ।
અહં જ્ઞાનં દદામિ ।
અહં લોકમિત્રમ્ અસ્મિ ।
અહં કિમ્ ?

ટિપ્પણી

પુચ્છમ્ પીંછું વસામિ રહું છું, ધારયામિ ધારણ કરું છું નેત્રત્રયમ્ ત્રણ નેત્રો લોકમિત્રમ્ લોકોનો મિત્ર
કઃ કોણ દદામિ આપું છું અસ્મિ છું.

સ્વાધ્યાય:

1. આ પ્રકારની બીજી પ્રહેલિકાઓ જાતે બનાવો.
2. વિદ્યાર્થી સ્વપરિચયને લગતી પ્રહેલિકા બનાવે.
3. અહં છાયાં દદામિ । (રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને ફલમ્, પર્ણમ્, રસમ્ જેવા બીજા શબ્દો મૂકી બીજાં પાંચ વાક્યો લખો.)
4. અહં વને વસામિ । (રેખાંકિત શબ્દના સ્થાને ગૃહે, મન્દિરે, જલે, આકાશે જેવા બીજા શબ્દો મૂકી બીજાં પાંચ વાક્યો લખો.)

પ્રવૃત્તિ :

- તમારી આસપાસ જોવા મળતાં વૃક્ષોનાં નામ લખો.
- ‘વૃક્ષોનું મહત્ત્વ’ એ વિષય પર જૂથચર્ચા કરો.
- પુસ્તકાલયમાંથી સુભાષિતનાં પુસ્તકો મેળવી તેમાંથી પ્રહેલિકાઓ શોધી નોંધપોથીમાં લખો.
- પ્રહેલિકા (ઉખાણાં)ની જાતે રચના કરી તમારા શિક્ષકને બતાવો. શિક્ષક પસંદ કરે તે ઉખાણાં પ્રાર્થનાસભામાં રજૂ કરો.

પુનરાવર્તનમ્ - 1

1. નીચેનાં વાક્યોનું શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે પઠન કરો :

- (1) ગજઃ શનૈઃ શનૈઃ ચલતિ ।
- (2) વયં સર્વે મિલિત્વા ખેલામઃ ।
- (3) અહં પ્રાર્થનામન્દિરં ગચ્છામિ ।
- (4) ભારતસ્ય ધ્વજઃ ત્રિવર્ણઃ અસ્તિ ।
- (5) મમ વિદ્યાલયસ્ય ક્રીડાઙ્ગણં વિશાલમ્ ।

2. નીચેના શબ્દોને સંસ્કૃતમાં લખો :

- (1) હથેળી (2) ડોક (3) રમતનું મેદાન (4) પીંછું (5) જમણો પગ

3. નીચે દર્શાવેલ ત્રણેય કોષ્ટકમાંથી યોગ્ય પદ પસંદ કરી વાક્ય બનાવો :

ચટકા	વને	તરતિ
હંસઃ	શાલાં	વિહરતિ
સિંહઃ	તડાગે	ગચ્છતિ
ભ્રમરઃ	વર્ષાકાલે	ખાદતિ
મયૂરઃ	ચળકં	વસતિ
વિપુલઃ	ઉદ્યાને	નૃત્યતિ

4. શરીરનાં અંગોનાં નામ સંસ્કૃતમાં લખો.

5. નીચેનાં ગુજરાતી વાક્યોનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો :

(1) મારું નામ મનીષા છે.

(2) હું ગુજરાતમાં રહું છું.

(3) અમે મંદિરે જઈએ છીએ.

(4) શિવ ગંગાને ધારણ કરે છે.

(5) પુસ્તક જ્ઞાન આપે છે.

6. નીચે 'અ' વિભાગમાં આપેલા ગુજરાતી શબ્દોને અનુરૂપ સંસ્કૃત શબ્દ 'બ' વિભાગમાંથી શોધી જોડકાં જોડો :

અ

(1) નાક

(2) જીભ

(3) પગ

(4) કાન

(5) હોઠ

બ

(1) પાદ:

(2) હસ્ત:

(3) ઓષ્ઠ:

(4) જિહ્વા

(5) નાસિકા

(6) કર્ણ:

7. નીચેનાં વાક્યોમાં રેખાંકિત પદના સ્થાને કૌંસમાંના શબ્દનો ઉપયોગ કરી વાક્ય બનાવો :

(1) અહં જલં પિબામિ । (મીના)

(2) અહં પુસ્તકં પઠામિ । (ધરમઃ)

(3) રેશમા ફલં ખાદતિ । (અહં)

(4) ભાર્ગવઃ ઉદ્યાનં ગચ્છતિ । (અહં)

8. નીચેના શબ્દસમૂહોમાંથી અસંગત શબ્દ શોધો :

(1) કર્ણઃ, દન્તાઃ, શરીરમ્, હસ્તઃ ।

(2) સિંહઃ, મયૂરઃ, વૃષભઃ, વ્યાગ્રઃ ।

(3) પ્રેષયતિ, ક્રીડતિ, હસતિ, નિશા ।

(4) શુકઃ, શ્વાનઃ, કાકઃ, હંસઃ ।

(5) મન્દિરમ્, તડાગઃ, સમુદ્રઃ, નદી ।

